

AcadeMediakoncernens yttrande över betänkande Vägen in till det svenska skolväsendet

AcadeMedia har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerade betänkande och vill anföra följande.

Ökade möjligheter att komplettera en utländsk utbildning

Utredningens förslag: Det ska i förordningen om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning läggas till en upplysning om bestämmelserna om tillgodoräknande i högskoleförordningen. Omfattningen av utbildningen utökas till att omfatta högst 150 högskolepoäng i stället för nuvarande 120 högskolepoäng. Om studentens utländska utbildning omfattar ett examensarbete, ska antalet högskolepoäng för ett examensarbete som krävs för en svensk examen få understigas. En student ska kunna komplettera sin avslutade utländska utbildning mot en svensk yrkesexamen även om den utländska utbildningen inte motsvarar en högskoleutbildning som kan leda till en sådan examen, om studenten har arbetslivserfarenhet av yrket. Det innebär att omskolning ska vara tillåten till ett sådant yrke som studenten har arbetslivserfarenhet av. Ett tillägg i bestämmelserna som reglerar behörigheten ska göras. För behörighet till utbildning som ska leda till en yrkesexamen ska sökanden ha arbetslivserfarenhet i yrket. Ett förtydligande ska göras om att för behörighet till utbildning ska sökanden ha förutsättningar att komplettera utbildningen inom den högsta omfattningen om 150 högskolepoäng. Lärosätena ska lägga upp och planera utbildningen så att den möjliggör att studenten kan kombinera utbildningen med arbete.

AcadeMedia tillstyrker förslaget.

Kartläggning och riktad praktik

Utredningens förslag: Migrationsverket ska inom ramen för den organiserade sysselsättningen i lämplig omfattning kartlägga asylsökandes utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet. Det ska göras för att få fram de asylsökande som har en utländsk utbildning som lärare, förskollärare eller har arbetat som lärare eller förskollärare eller annan pedagogisk personal i skolan eller förskolan. Syftet med kartläggningen är att den ska kunna leda till en riktad praktik mot skolverksamhet.

AcadeMedia tillstyrker förslaget.

Åtgärden bör högprioriteras. Kan en asylsökande med pedagogisk bakgrund snabbt komma in i skolan får det två effekter. Dels skapas nätverk för den enskilde personen som är värdefullt när man ska få ett arbete. Dels finns möjlighet för dessa personer att själv bilda sig en uppfattning om hur svensk skola fungerar. Det ger både en snabbare väg till yrket i Sverige och ett personligt beslutsunderlag om man vill fortsätta inom läraryrket och är beredd att gå in i en utbildningsinsats under ett par år innan man är klar.

AcadeMedias förslag till komplettering:

Vi anser att asylsökande med ovan nämnda kompetens bör prioriteras i ärendegången för uppehållstillstånd. Sverige kan inte vänta på denna kompetens - den behövs så snart som möjligt.

Utbildning i svenska för invandrare

Utredningens bedömning: Det bör utredas vidare om asylsökande ska få rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare (sfi).

AcadeMedia tillstyrker bedömningen med tillägget att det bör vara en snabbutredning med tanke på nuvarande situation.

Som utredningen visar på är etableringstiden för lång i nuläget samtidigt som det finns en stor kompetens hos nyanlända som kan tas tillvara inom olika branscher där det finns ett stort rekryteringsbehov, inte minst inom skolan. Där behövs förutom utbildade pedagoger exempelvis även studiehandledare på modersmål. För att korta etableringstiden och samtidigt minska behovet av kompetens inom skolan är det avgörande att asylsökande tidigare än idag i processen får utbildning i det svenska språket. Det som under 2016 har gjorts av folkbildningen är ett bra initiativ men Academedia anser att Sfi i ett tidigare skede skulle förkorta etableringstiden kraftigt och därmed snabbare underlätta för denna yrkeskategori att snabbare få en anställning.

Academedia vill därför redan nu ge denna målgrupp möjligheter till Sfi snabbare men inser att det kan behöva utredas ytterligare, både avseende de ekonomiska konsekvenserna av ett sådant beslut och hur det ska organiseras. Samtidigt vill Academedia betona vikten av att det görs skyndsamt med tanke på nuvarande situation.

Dessutom vill Academedia föreslå att det ska utredas huruvida kommuner som väljer att lägga SFI på entreprenad ska vara tillåtna att lägga högre krav på behörigheter hos lärare än vad skollagen kräver. Enligt 2 kap. 18 paragraf, första stycket i skollagen framgår att om det inte finns någon behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation så får annan lärare bedriva undervisningen. Likväl kan en kommun i sin upphandling ange andra krav på anordnaren. Eftersom det är brist på SFI-lärare blir detta en onödigt försvårande omständighet för anordnaren som därmed inte kan erbjuda lika många elever undervisning.

Utbildning för nyanlända som vill arbeta i skola eller förskola

Utredningens förslag: Nyanlända som har utbildning och yrkeserfarenhet från skola eller förskola, enligt vad som framkommer hos Arbetsförmedlingen, ska kunna delta i en utbildningsinsats som är inriktad mot att arbeta som annan pedagogisk personal i skolan. Med annan pedagogisk personal avser utredningen de som har anknytning till skolväsendet men som inte är lärare eller förskollärare. Utbildningsinsatsen som ska göras inom en arbetsmarknadsutbildning med yrkesinriktning ska innehålla utbildning i s.k. yrkessvenska, utbildning om det svenska skolväsendet, utbildning anpassad efter personens tidigare utländska utbildning, riktad praktik, bedömning av personens tidigare erfarenheter och kunskaper samt en lämplighetsbedömning. Innehållsmässigt ska utbildningarna härutöver motsvara relevanta delar i gymnasieskolans yrkesprogram Barn- och fritids programmet beroende på den nyanländes tidigare utländska utbildning och yrkeserfarenhet. Utredningen

bedömer att regeringen bör ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att se till att utbildningsinsatsen genomförs.

AcadeMedia tillstyrker det förevarande förslaget i dess nuvarande lydelse och utformning med följande förslag till komplettering;

Det är allmänt känt att det behövs personal inom i stort sett samtliga områden inom förskola och skola. Bristen på lärare är dock den största. Det finns en risk i att man erbjuder dessa personer en annan väg in i skolan, en väg som kanske är snabbare än att gå hela vägen till legitimerad lärare. Förslaget är bra, men det bör utredas om man kan sätta ett mål eller en riktlinje på hur stor del av dessa asylsökande som bör gå mot en lärarlegitimation och hur stor del som bör gå mot andra pedagogiska yrken. Detta bör kopplas till det aktuella behovet.

En ytterligare risk med förslaget är att vissa av de föreslagna yrkena inte har en tydlig av parterna godkänd kompetensbeskrivning. Vad en Barnskötare ska kunna är t ex formulerat i utbildningsplanen hos Skolverket, men vad en Studiehandledare ska kunna finns inte. Det innebär att innan man kan göra en nationell utbildning inom detta måste parterna vara överens om exakt hur man ser på Studiehandledning och hur skolorna ska använda dessa. Samma gäller lärarassistent. Därför bör Arbetsförmedlingen få i uppdrag att skyndsamt samverka med parterna för att tillsammans formulera ett underlag.

Utbildning för nyanlända lärare och förskollärare – utvidgat snabbspår

Utredningens förslag: Det så kallade snabbspåret för nyanlända lärare och förskollärare ska breddas. För att få delta i snabbspåret får den nyanlände endast ha behov av att komplettera sin avslutade utländska utbildning med högst 150 högskolepoäng för att kunna avlägga någon svensk lärar- eller förskolläraryrkesexamen och/eller svensk lärarlegitimation. För att delta i nuvarande snabbspår ska en nyanländ ha en utländsk lärar- eller förskolläraryrkesexamen. Härutöver ska även en nyanländ som har en avslutad utländsk utbildning och arbetslivserfarenhet inom skola eller förskola kunna delta i snabbspåret. Det ska ingå en lämplighetsbedömning som ett moment i snabbspåret.

AcadeMedia tillstyrker förslaget.

Lärarassistenter i skolväsendet

Utredningens bedömning: Frågan om lärarassistenters funktion i skolan bör utredas vidare. Samtal om detta bör kunna göras i regeringens nationella samling för läraryrket. Det bör övervägas om en nationell utbildning som leder till lärarassistent bör anordnas.

AcadeMedia styrker den förevarande bedömningen i dess nuvarande lydelse och utformning med följande komplettering;

Det är viktigt med en nationell överenskommelse om vad den nya yrkeskategorin ska ha för kvalifikationer samt arbetsuppgifter. Utifrån det ska en nationell utbildning tas fram.

Lärarassistenter ska inte ta över lärarens arbete vad gäller undervisning och undervisningsrelaterade arbetsuppgifter (planering, bedömning och betygssättning). De ska heller inte ersätta andra yrkeskategorier som redan finns i skolan såsom t.ex. fritidspedagog, kurator, vaktmästare.

Krav och yttranden från Universitets- och högskolerådet ska vara kvar utom där det är obehövligt

Utredningens förslag: Om ett bevis över utländsk lärar- eller förskollärarexamen ligger till grund för ansökan om legitimation ska Skolverket inhämta ett yttrande från Universitets- och högskolerådet innan ärendet avgörs om det inte är obehövligt.

Utredningens bedömning: Skolverket bör se över från vilken tidpunkt myndigheten beräknar handläggningstiden. En uppföljning och analys av ärendehantering och yttrande bör göras när ärendemängden är i balans och senast januari 2018.

AcadeMedia tillstyrker förslaget.

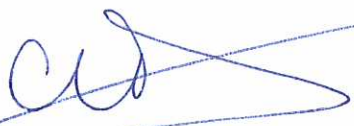
Ikraftträdande

Utredningens förslag: Ändringen i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. ska träda i kraft den 1 januari 2017. Ändringen i behörighetsförordningen ska träda i kraft den 1 januari 2017. Ändringarna i förordningen om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning ska träda i kraft den 1 juli 2016 och tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 1 januari 2017.

AcadeMedia tillstyrker förslaget.

AcadeMedias remissvar har tagits fram av Susanne Christenson, Integrationsansvarig för AcadeMedia.

Stockholm den 15 november 2016
För AcadeMedia-koncernen

Marcus Strömberg
VD, AcadeMedia